

Nyhedsbrev

GLOBAL UNDERVISNING 11. årgang 2007 •

30

Tema:

HVAD ER EN FLYGTNING?

– og årsager til flugt

METODER, IDEER OG UNDERVISNINGSMATERIALER TIL GRUNDSKOLELÆRERE

Leder:
Man flygter ikke for sjov

7.-10. klasse:
Øvelser til samfundsfag, historie, geo-
grafi, dansk og filmkundskab

7.-10. klasse:
Fælles Mål, materialer og links

Kære underviser

Indhold

INTRODUKTION	
Man flygter ikke for sjov	3
UNDERVISNINGSIDEEER	
Hvad er en flygtning?	4
Flip-flap: Hvad ved du om flygtninge?	5
Flygtningefilm – film om flygtninge	8
Flygtninge af kød og blod	10
Rollespil om flygtninge	12
Fælles Mål	15
MATERIALER OG LINKS	16
NYHEDER	20

Global Undervisning har til formål at give undervisere i grundskolen gode og inspirerende ideer til globale og interkulturelle temaer og dimensioner. Dette temanummer om flygtninge og årsager til flugt er et tværgående emne med aktivitetsforslag til samfundsfag, historie, geografi, dansk og filmkundskab på 7.-10. klassetrin. På side 15 finder uddrag fra Fælles Mål for disse fag.

Men hvorfor undervise om flygtninge? Målet med temanummeret er at præsentere pædagogiske indgange og værktøjer til at arbejde med et højaktuelt emne i skolen – for bl.a. “at give eleverne en nuanceret viden og indsigt i, hvorfor mennesker bliver flygtninge,” og “at nuancere elevernes billeder af flygtninge- og indvandrerdebatten,” som der står på siden overfor.

Med venlig hilsen
Redaktionen

Global Undervisning
nr. 30, juni 2007**Metoder, ideer og undervisningsmaterialer til grundskolelærere**

© Geografforlaget 2007
ISSN 1398-0270
1. oplag, 1. udgave: 4.500 eks.

Redaktion:

Ellen Farr, ef@asaconsult.dk
Karen Andersen,
karen_hamborg@hotmail.com
Bettina Gram (red.),
bg@geografforlaget.dk

Korrektur: Käthe Hauch**Undervisningsideer i dette nummer:**

Lærer Torben Blankholm, Torben.
Blankholm@skolekom.dk.
Øvelsen side 12-13 er beskrevet af lærer Trine Bloch, her i en forkortet og let tilpasset udgave af originalen på www.evam.dk (se side 12 øverst).
Det omtalte “Barsebäckspillet” (egl. “Den omvendte verden”) er af Carsten Skjoldborg.

Layout: Peter Fallesen, pf@paffpro.dk

Tryk: Handy Print a/s

Forsidefoto: Anna Kåri,
www.annakari.com

Fotos: Side 11: Peter Fallesen, alle
øvrige fotos: Anna Kåri

Henvendelser til redaktionen:

bg@geografforlaget.dk

Adresseændring:
go@geografforlaget.dk

Geografforlaget

Filosofgangen 24, 1. sal
5000 Odense C
Tlf.: 6344 1683
go@geografforlaget.dk
www.geografforlaget.dk

Udgivet med støtte fra Danida

Man flygter ikke for sjov

Af Ellen Farr, uddannelseskonsulent

De fleste mennesker foretrækker at leve i det samfund og den kultur, de vokser op i. Men når mennesker drives på flugt fra deres land, er det ikke lige meget, hvorfor de flygter, eller hvor i verden de flygter hen. Den modtagelse, de får, afhænger meget af, om de kommer til et fattigt land i nærområdet af konflikten – som det er tilfældet for over 90 procent af verdens omkring 36 millioner flygtninge – eller til et rigt land. Mennesker, der alene er flygtet på grund af fx naturkatastrofer, fattigdom eller sult, anerkendes ikke som flygtninge. Men deres grunde til at flygte kan være lige så tungtvejende som “rigtige” flygtninges, fx ønsket om overlevelse og en bedre fremtid for dem selv og deres børn.

Definition af en flygtning

Flygtningekonventionen definerer en flygtning som en, der har forladt sit land på grund af forfølgelse. En flygtning risikerer at miste livet, blive fængslet, tortureret eller få krænket sine menneskerettigheder på andre måder i hjemlandet.

En flygtning er derfor en person, der forfølges på grund af race, religion, nationalitet, politiske anskuelser eller tilhørsforhold til en særlig social gruppe. Konflikt og krigshandlinger mellem etniske, nationale, religiøse grupper og mellem militær og oprørsgrupper skaber størstedelen af verdens flygtninge. Ændringer i landes magtforhold skaber ofte nye flygtningegrupper.

Vi har et ansvar

Man flygter ikke for sjov eller uden alvorlige overvejelser. Man forlader familie, venner, ejendom og tryghed, og ofte ankommer flygtninge hertil efter at have levet under forfærdelige forhold. Mange har været udsat for tortur, voldelige overgreb eller lider under langvarige krigstraumer.

Det er vigtigt, at vi forstår, at vi har et ansvar over for ulykkelige forhold i verden, og at vi bør tage en del af ansvaret på os for at sikre disse mennesker en fremtid.

Hvert år dukker ca. 300 uledsagede børn og unge op som flygtninge i Danmark. Uden familie eller nærmere pårørende sendes de af sted og fremstår ofte meget sårbare og med svære tab bag sig. Det er oplagt i en undervisningssituation at tage udgangspunkt i denne gruppe for at skabe indsigt, identifikation og empati.

Der er 36 mio. flygtninge i verden – ca. 24 mio. af dem er flygtninge i deres eget land, og ca. 12 mio. flygtninge har krydset en grænse til et andet land. Over 90% af verdens flygtninge opholder sig i såkaldte nærømråder – og over halvdelen af alle flygtninge befinder sig inden for grænserne af deres eget hjemland. Disse flygtninge kaldes for internt fordrevne. Deres situation og behov for beskyttelse ligner ofte flygtninges, men de er ofte meget svære at hjælpe, som fx i Darfur i Sudan. Flygtningene her er fra en lejre i Den Demokratiske Republik Congo.

Derfor undervisning om flygtninge

Hvorfor skal skolen beskæftige sig med emnet flygtninge og flugt?

- For at give eleverne en nuanceret viden og indsigt i hvor for mennesker bliver flygtninge.
- For at øge elevernes viden om børns og unges rettigheder og de forhold, nogle børn lever under, og som er årsag til at mennesker flygter.
- For at nuancere elevernes billeder af flygtninge- og indvandrerdebatten.
- For at give eleverne mulighed for at kunne engagere sig og identificere sig med mennesker fra andre lande og handle ansvarligt og solidarisk.

God fornøjelse med materialet!

Hvad er en flygtning?

Den følgende samtale kunne have fundet sted i næsten ethvert dansk klasselokale i overbygningen. Den illustrerer, at det ikke er let at vide, hvad der er værd at vide eller nødvendigt at vide. Samtalen illustrerer også, at det er nødvendigt at undre sig og undersøge, hvordan tingene for-

holder sig, og lære det relevante fagsprog og de tilhørende begreber. Ordene er af Torben Blankholm, som står bag alle øvelser i dette nummer af Global Undervisning – på nær "Rollespil om flygtninge" side 12-13.

Pr. 1. januar 2006 var der 78.358 udenlandske statsborgere i Danmark, som kom fra flygtningelande. Flygtninge og slægtninge til flygtninge udgør knap 30% af alle udenlandske statsborgere i Danmark. Danmark tager i dag imod et meget lille antal flygtninge om året: 1.195 flygtninge i 2005, halvdelen af antallet i år 2000.

På billedet ses et brudepar, som er roma-flygtninge fra Kosovo. De bor i en flygtningelejr i det nordlige Kosovo.

En samtale

"En flygtning! Det er en, som er på flugt," svarede Louise, da jeg spurgte. Det lyder umiddelbart som et godt og logisk svar. Det kan underbygges og begrundes. Alligevel var jeg ikke tilfreds med svaret. Jeg tænkte på, at jeg gerne ville have den officielle danske betydning af ordet flygtning – og så er Louises svar noget mangelfuldt.

"En flygtning er derfor en person, der forfølges på grund af race, religion, nationalitet, politiske anskuelser eller tilhørsforhold til en særlig social gruppe". (Læs mere i Ellen Farris introduktion til dette nyhedsbrev).

"Men hvad så med krig?" spørger Louise. "Er man ikke flygtning, hvis man flygter fra sit hjem på grund af en krig?"

"Det kommer an på, hvad du mener med krig," hører jeg mig selv

sige. "Hvis det er en intern væbnet konflikt mellem religiøse grupper, med etnisk udrensning som mål, så er svaret ja – hvis de altså vinder og kan gennemføre deres politiske mål. Hvis der "bare" er opstand, er svaret nej – på samme måde, hvis det er en krig mellem to lande..."

Louise orker ikke at høre mere: "Jeg kan ikke forstå, hvorfor man ikke bare er flygtning, hvis man er på flugt."

"Det kan man også godt sige, men hvis man ønsker at få asyl i et land, er det afgørende, at man kan opfylde den officielle definition af ordet flygtning – altså at man er forfulgt i sit hjemland."

FÅ STYR PÅ EMNET

Der er forskellige afgrænsninger af emnet, som kan være en ide at tage op afhængig af klassetrin:

- Hvad er forskellene mellem flygtninge og indvandrere?
- Hvad er forskellen mellem fattigdomsflygtninge og krigsflygtninge?
- Hvad er forskellen mellem kvoteflygtninge og politiske flygtninge?
- Hvad er forskellen mellem

internt fordrevne flygtninge og flygtninge, der krydser grænser?

- Hvad er forskellen mellem at være flygtning i et nærområde eller at komme til et helt andet kontinent og et helt andet kultursamfund?
- Hvorfor findes der et stigende antal børneflygtninge?

Danmark modtager 500 kvoteflygtninge pr. år. En kvoteflygtning er en flygtning, som på forhånd er godkendt af FN's Flygtningehøjkommissariat, UNHCR. Det er ofte flygtninge, der opholder sig i flygtningelejre uden udsigt til at vende hjem. Kvoteflygtninge udvælges af Udlændingestyrelsen og Dansk Flygtningehjælp. De får rejsen betalt af den danske stat og skal ikke søge om asyl, når de kommer til Danmark.

7.-10. klasse:

Flip-flap: Hvad ved du om flygtninge?

For at konfrontere eleverne med deres viden eller måske manglende viden om temaet flygtninge og for at spore dem ind på emnet kan man bruge flip-flappen: "Hvad ved du om flygtninge?" på side 7. Her er otte eksakte spørgsmål og svar om ord og begreber, der er nødvendige at kende, hvis man vil tale om eller arbejde med et emne om flygtninge.

Formål: Eleverne skal kende begreber som flygtninge, asyl, internt fordrevne m.fl. for at blive klædt på til at arbejde med temaet.

Fag: Samfundsfag og historie

De otte spørgsmål

1. Hvad er en flygtning?
2. Hvad er en kvoteflygtning?
3. Hvad er en spontan asylansøger?
4. Hvad er et uledsaget flygtningebarn?
5. Hvad betyder internt fordrevne?
6. Hvad betyder asyl?
7. Hvad vil det sige at få beskyttelsesstatus?
8. Hvor mange flygtninge er der i verden?

ninge. To og to læser eleverne listerne op for hinanden og laver en ny fælles liste over de ti vigtigste/bedste/positive ting om flygtninge. To par går sammen, læser listerne op for hinanden og formulerer mellem ti og 15 sætninger om flygtninge. Sætningerne skrives med tusser på flipoverpapir, så de kan læses på afstand. Grupperne fremlægger for hele klassen.

Test: Hvad ved du nu om flygtninge?

Når klassen har arbejdet med flip-flappen, skulle eleverne være blevet sporet ind på emnet. Man kan lave en lille test, for at se hvor mange af de otte spørgsmål eleverne nu kan svare på. Spred bordene, og fordel eleverne, så der er mindst mulig chance for at kunne se hos hinanden. Læs spørgsmålene op, og lad eleverne skrive svarene på et stykke papir. Byt svar med sidemanden, de korrekte svar læses op, og svarprocenten beregnes – det kan de fleste sikkert gøre i hovedet, da det er brøkdeler, som eleverne forventes at kunne omsætte til procent i hovedet.

Hvad ved klassen om flygtninge?

Inden man går videre med at undervise om flygtninge, kan det være formålstjenligt at undersøge, hvad eleverne i forvejen ved om flygtninge: Hver elev sidder for sig selv i fem minutter. De fem minutter bruges til at tænke sig om og skrive mindst ti ting ned om flygt-

SÅDAN BRUGES FLIP-FLAPPEN

Hold din flip-flapper lukket med en tommel og/eller en pegefinger i hvert af de fire rum.

Testpersonen peger på en af de fire flapper:

- 1) Hvad
- 2) ved du
- 3) om
- 4) flygtninge?

Du staver til ordet/ordene og åbner flip-flappen skiftevis til hver side for hvert bogstav du siger.

Testpersonen vælger et tal.

Du tæller mens du åbner flip-flappen skiftevis til hver side for hvert tal, du siger.

Testpersonen vælger et spørgsmål, som han/hun vil svare på – eller et spørgsmål han/hun gerne vil kende svaret på.

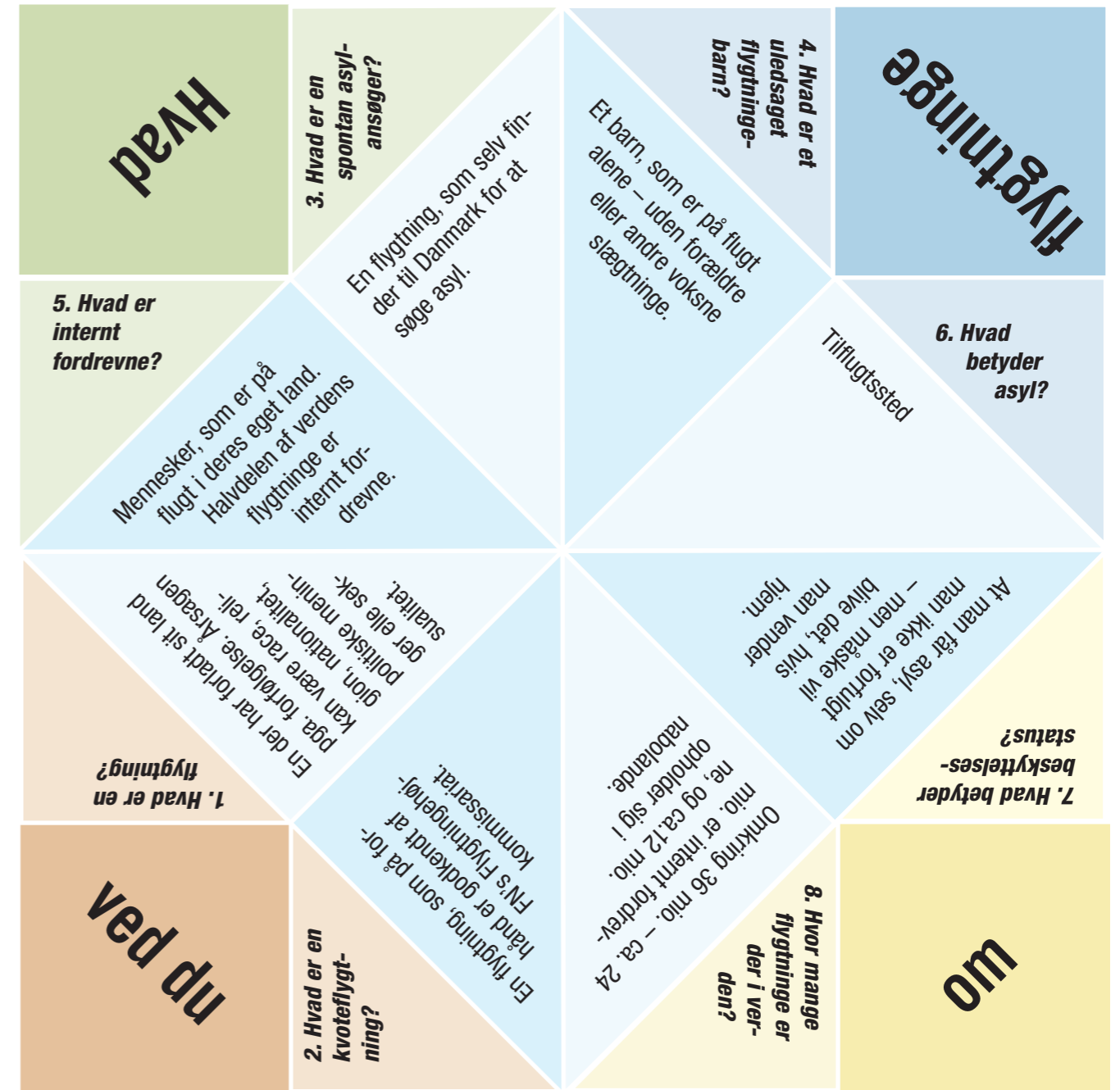
Lav en flip-flapper

Eleverne kan lave en flip-flapper hver og prøve den på sig selv nogle gange, se skabelonen side 7. Derefter kan de prøve den på hinanden og som hjemmearbejde få til opgave at afprøve familiens viden ved fx middagsbordet.

Der er flere måder at bruge flip-flappen på. Den kan bruges til at generere spørgsmål, som folk skal svare på, eller til at generere spørgsmål, som folk gerne vil høre svaret på. Eleverne kan sikkert selv finde på andre regler. Eleverne skal kunne svare på alle otte spørgsmål på flip-flappen, når aktiviteten er slut.

KOPISIDE: LAV EN FLIP-FLAPPER

FOLDEVEJLEDNING

1. Klip flip-flappen ud.
2. Læg kvadratet med bagsiden op.
3. Fold langs den ene diagonal, og fold langs den anden diagonal.
4. Fold hjørnerne ind til midten af papiret – til det kryds, de to diagonaler lavede.
5. Vend bunden i vejret på figuren.
6. Fold igen hjørnerne ind til midten.
7. Nu skal der lidt fingerfærdighed til at gøre flip-flappen færdig. Det hjælper at folde den ind og ud et par gange – både på tværs og diagonalt. Og så måske at få lidt hjælp fra en, som ved hvordan.

7.-10. klasse:

Flygtningefilm – film om flygtninge

Til emnet om "Flygtninge" foreligger der mange gode film og tv-klip. Mange af dem har et tilhørende undervisningsmateriale med lærervejledning og elevopgaver.

Film taler til unge på en direkte måde. De skaber opmærksomhed og interesse. Film viser billeder, som fremkalder

følelser og formidler viden. Her har vi valgt at pege på tre dokumentarfilm, hvortil der er udarbejdet lærervejledning med tilhørende opgaver og aktiviteter. Se flere forslag til film under Materialer og links bagest i dette hefte.

Formål: Klassen får en fælles referenceramme til flygtningenes verden i den kontekst og med den målsætning, man som lærer ønsker at behandle flygtningebegrebet. Når filmene efterbehandles, bearbejdes og perspektiveres, kan man accentuere forløbets målsætning gennem opgaver og aktiviteter.

Fag: Dansk, samfundsfag, historie, geografi og filmkundskab

DOKUMENTARFILMSTRILOGIEN "KRIGENS BØRN" AF LIZZI WEISCHENFELDT

Tre dokumentarfilm om børn, der drives på flugt af krigen i det tidligere Jugoslavien – en krig, der i Bosnien, Kroatien og Serbien indbefatter etnisk udrensning og folkedrab. Begrebet etnisk udrensning er opstået blandt den serbiske militære og politiske top og er siden gledet ind i almindelig sprogbrug.

1. Som fugle i bur

1994, 45 min. Vi møder de to børn: Ivana og Dalibor. De er hver for sig endt i en midlertidig flygtningelejr i Kroatien efter tre år med krig og rædsler. Ivana har mistet sine forældre og søskende på nær sin storebror Alen. Familiens

hus blev ramt af en bombe, og Ivana er den eneste overlevende. Dalibor har levet på et børnehjem det meste af sit liv og har på grund af krigen mistet kontakten til sine forældre – moren er kroat, og faren serber. I filmen følger man de to børn i dagliglivet i lejren og hører om deres tanker og drømme.

2. Krig er ikke for børn

1996, 41 min. Vi møder Dalibor, som er blevet forenet med sin søster Daliborka og nu bor på et hjem for krigens børn i en lille by, hvor befolkningen ikke er helt trygge ved de nye indbyggere. Filmen fortæller om børnenes forsøg på at skabe sig en nogenlunde normal tilværelse som internt fordrevne og deres drøm om at finde ud af, hvad der er sket med deres far, og måske blive genforenet med ham – en drøm som filmholdet arbejder med på at opfylde.

3. En fremmed fugl

2000, 50 min. Om Ivana og hendes bror Alen, som bliver adopteret af en familie i flygtningelejren i Bosnien og derved opnår at komme med dem til London, hvor de får asyl. Filmen fortæller om Ivans kamp for at blive accepteret af sine nye kammerater og at skabe sig en identitet. Hun er oppe mod hårde odds: Ivana lider af posttraumatisk stresssyndrom, hun skal forholde sig til at leve i et nyt land med en ny kultur og nye

skikke, hendes bror Alen kommer ud i problemer, og hendes indre følelsesliv er kaotisk, både fordi hun må forholde sig til at være adoptivbarn, og fordi hun står midt i sin pubertet.

MATERIALER

Krigens børn

De tre dokumentarfilm af Lizzi Weischenfeldt er en del af en filmpakke med i alt 6 film + undervisningsmateriale. Pakken er udarbejdet i samarbejde mellem Dansk Filminstitut (DFI) og Dansk Røde Kors. Filmene findes som VHS og DVD. *Pakken kan købes hos Dansk Filminstitut, tlf. 3374 3400, e-mail: dfi@dfi.dk eller på www.dfi.dk. Pris inkl. moms og forsendelse: 1.050 kr.*

Se også undervisningsmaterialerne på Dansk Røde Kors' hjemmeside: www.dennis-rk.dk under temaet "Børn i krig". Ved at gå ind på "Lærerværelset" og søge på filmenes titel får du mulighed for at downloade et omfattende undervisnings- og faktamateriale om filmene.

Find flere materialer bagest i heftet.

Lirija og hendes fætter er flygtninge i en lejr for internt fordrevne romaer i det nordlige Kosovo.

7.-10. klasse:

Flygtninge af kød og blod

I et undervisningsforløb om flygtninge er det oplagt at inddrage aviser, blade, tv, radio og nettet. Der er for det meste gode aktuelle sager, som kan bruges som udgangspunkt for samtale og debat i klassen og som vidensbank om emnet. Men disse

materialer er ikke pædagogisk tilrettelagt og kræver derfor, at læreren overvejer, hvad der skal til for at gøre dem anvendelige i skolesammenhæng.

Formål: Eleverne får sat ansigter på flygtninge for at få indsigt og at skabe identifikation og empati med henblik på at kvalificere en diskussion og snak i klassen om emnet.

Fag: Samfundsfag, historie, geografi, dansk og filmkundskab

1. Billedopgave

Lad i dansk eleverne gå på jagt i aviser, blade, fotobøger samt Polfoto og andre billedsamlinger på internettet. Hver elev skal finde mindst ti fotografier om eller med flygtninge. Derefter skal de udvælge de tre bedste billeder og finde et ord, der udtrykker følelsen i billedet.

Billederne monteres på sort papir og hænges på opslagstavlen.

Billederne kan bruges som udgangspunkt for en stil. Hver elev

vælger et billede og skriver en stil ud fra følgende oplæg:

- Forestil dig, at du er en af personerne på billedet.
- Fortæl historien om det, der skete den dag.
- Det man ser på billedet, skal udgøre en vigtig del af handlingen i din historie.
- Stilen skal layouts æstetisk og monteres sammen med billedet, på et stykke papir.

2. Aktuelt og autentisk

Den 14. januar 2007 kunne man i Politiken læse artiklen "Starthjælp – Vismænd: Flygtninge holdes i fattig-

Polfotos billedbase

Alle skoler med UNI-login – adgang til Skolernes Databaseservice og Skolekom – har også adgang til Polfoto, der indeholder pressefotografier af en række anerkendte danske og udenlandske fotografer. Vis eleverne, hvordan de kommer ind til basen, og giv et par eksempler på, hvordan man søger hensigtsmæssigt i basen. Det er en professionelt anlagt billedbase, og det giver ikke altid det bedste resultat at skrive det første ord, som falder en ind. Tal eventuelt med skolebibliotekaren, som vil kunne vejlede om søgning.

Billeder af flygtninge

Pressefotografier af flygtninge i ordets bredeste forstand kan man finde dagligt i aviser og blade eller på fotoudstillinger. Mange af de bedste bliver samlet og udgivet i fotobøger og kataloger. Alle skoler i Danmark burde hvert eneste år mindst indkøbe "Årets pressefoto", "World Press Photo" og "Øjenvidner" (se materialer bagest). På den måde ville man på skolen opbygge en visuel samtidshistorie, og man ville tilgodese elever med visuelle kompetencer og behov – og ikke mindst ville man opbygge en billedsamling af meget høj kvalitet. Billederne vil kunne bruges af såvel lærere som elever til illustrative og analytiske formål.

dom". Denne artikel kunne bruges som afsæt til at undersøge vilkår og regler for flygtninge i Danmark – blandt andet om den meget omdiskuterede introduktionsydelse, der i daglig tale kaldes "starthjælp".

Artiklen findes i "Avisdatabasen fra 2000 og frem" i InfoMedia på <https://skoda.emu.dk/>. Hvis man søger på ord i tekst: "flygtninge" og "starthjælp", får man godt 250 artikler fra de sidste ca. fem år – hvoraf en del er gengangere. Sammen med eleverne kan man vælge de bedste artikler, som tømmes for faktuelle oplysninger, der kan ende med at være grundlaget for, at man i klassen debatterer vismandens påstand: Flygtninge fastholdes i fattigdom.

Starthjælp

Knap 5% af voksenbefolkningen i Danmark lever under EU's fattigdomsgrænse. Det er ca. 175.000 i alt, og af disse udgør flygtninge og indvandrere en stor gruppe. Årsagen er primært starthjælp, en særlig lav overførselsindkomst til indvandrere og flygtninge, der modtager ydelsen de første tre år, de opholder sig i Danmark. Starthjælpen lå i 2006 på mellem 2.324 og 4.675 kr., afhængig af civilstand og boligforhold. Forældre får et tillæg. Man må kun have ganske små indtægter ved siden af starthjælpen, større indtægter bliver modregnet, eller retten til starthjælp bortfalder helt.

Kilde: <http://da.wikipedia.org>

7.-10. klasse:

Rollespil om flygtninge

“Let me see your passports!”, “Quickly!”, “What’s your name...?”, “And your name...?”, “Why are you fleeing?”, “Schh, someone’s coming... get down...”, “Do you have any money?”

Vi befinder os i Filipsparken på Amager i København, hvor Amager Lilleskole er i fuld gang med “Barsebäckspillet” (egl. “Den omvendte verden” af Carsten Skjoldborg, findes

udfoldet på www.evam.dk/nmm.htm > Idekatalog (pdf-fil)) og “Flygtningespillet”. Det er to rollespil, som er en del af et ugelangt undervisningsforløb om børns rettigheder og flygtninges situation. Herunder giver lærer Trine Bloch et indblik i, hvordan rollespillene fungerede i forløbet. Beskrivelsen gives her i en sammenfattet og let tilpasset version, læs hele udgaven på www.evam.dk/forloeb_boernpaflugt.htm.

Formål: At give eleverne en oplevelse af, at det langt fra er sikkert, at man kan få sine ønsker, behov og rettigheder opfyldt, når man som flygtning ankommer til et andet land.

Fag: Samfundsfag, historie, geografi og dansk.

Barsebäckspillet

Eleverne har i deres egen klasse talt om rettigheder og opstillet deres egen liste over vigtige rettigheder. På den måde er børnene velforberedte til flygtningespillet.

Elever bliver delt op i grupper på fem, som skal agere myndigheder og flygtninge.

Flygtningegruppen skal diskutere, hvilke forhold de ønsker bevaret fra

deres hjemland, og hvilke forhold de kan acceptere og absolut ikke kan acceptere fra deres nye land.

Myndighederne skal opstille deres forventninger og krav til flygtningene, for at de kan opnå asyl. Eleverne anvendte deres forkundskaber ommuslimske traditioner og kultur, da de fastlagde deres krav.

Noget at tænke over

Den efterfølgende samtale parterne imellem giver eleverne et tydeligt billede af, hvor svært det er som flygtning ikke at få sine egne behov og rettigheder opfyldt.

Eleverne har alle valgt, at ankomstlandet skal være et muslimsk land, så “myndighederne” kræver bl.a., at kvinderne skal gå med tørklæde, og at der ikke må spises svinekød i landet.

Den afsluttende fælles debat på holdet gør det tydeligt, at alle eleverne har fået noget at tænke over. De har mærket, hvordan det er at skulle underkaste sig andre religioners krav og regler.

Flygtningespillet

De 190 elever på skolen er blevet fordelt på hold a 20 elever, som igen bliver delt i fire familier. De ældste elever skal agere forældre og tage vare på deres børn og informere dem undervejs.

De yngste elever skal optræde som børn. Forældrene får besked på, at de undervejs vil møde myndigheder, som udelukkende taler engelsk.

Årsager til flugt

Hvert hold får en kort introduktion om årsager til, at mennesker ser sig nødsaget til at flygte. Hver familie får en beskrivelse af de enkelte familiemedlemmer og årsagen til, at de er på flugt:

1. Forfølgelse:

Fx kurdiske flygtninge, der flygter, fordi de bliver forfulgt.

2. Politik:

Politiske flygtninge, der flygter fordi de har forsøgt at gøre oprør mod deres lands diktator/styre og derfor er forfulgt af politiet.

Marko er snart to måneder gammel og den yngste beboer på Hotel Lokve i Montenegro. Markos mor, Shurta, er ikke på ferie med sin søn. Hun bor her sammen med godt 100 andre serbiske flygtninge fra Kosovo, som hotellet har været hjem for i seks år.

3. Religion:

Flygtninge, der er forfulgt pga. deres religion, fx shia-muslimerne, som i det sydlige Irak bliver forfulgt pga. deres tro.

4. Fattigdom:

Flygtninge, der fx pga. krig har mistet alle deres ejendele, og som flygter fra fattigdommen.

Spillet er i gang

Personerne får nye navne, pas samt penge, og kvinderne får udleveret hovedtørklæder. Spillet består af en række hændelser:

1. Udrejsetilladelse

Alle familierne har fundet på en opdigtet historie om, hvorfor de flygter, så der ikke opstår problemer, når de søger om udrejsetilladelse hos de ministerielle embedsmænd.

2. Menneskesmuglere

Hver familie møder to menneskesmuglere, der står klædt i sort tøj og med elefanthuer over hovedet og virker dels meget ihærdige og dels meget urolige for, om der skal komme nogen. De tjekker papirer, pas, anviser en flugtrute på et kort og tager sig godt betalt. De beholder nogle af familiens papirer, siger at “dem har I ikke behov for, hvis I bare skal på ferie”. Her begynder familiernes opdigtede historie at smuldre, så de må improvisere.

3. Grænsevagt og lægetjek

Videre møder familierne en grænsevagt, som tager flere penge og tjekker passene, inden familien kommer ind i Danmark, hvor der er læge- og psykologtjek. Hos lægen skal alle underkastes en fysisk test: armbøjninger og englehop. Hos psykologen bliver de stillet spørgsmål om deres nye land Danmark.

4. Flygtningenævnet

Afslutningsvis medbringer de forskellige familier alle deres papirer og træder ind hos Flygtningenævnet. Nævnet skal nu afgøre, om familien kan opnå asyl. På forhånd er det besluttet, at det kun er de politiske flygtninge, der opnår asyl. Det er for at gøre afgørelsen så virkelighedsnær som muligt.

Elevkommentarer

Eleverne er stort set enige om, at spillet giver en god fornemmelse af følelsen af uvished, som opstår, når man flygter: Usikkerheden om, hvad der nu skal ske, og hvorfor man nogle gange må betale for forståelse og imødekommenhed. Eleverne stiller sig på den anden side meget uforstående over for, at det på forhånd er besluttet, hvem der opnår asyl: “Ej hvor uretfærdigt, tænk hvis man var rejst hele denne vej uden at der blev lyttet til ens historie. Vi må prøve at få asyl i Sverige, for vi kan ikke rejse tilbage...”

ROLLESPILLET UNGE PÅ FLUGT

Eleverne kan for alvor få en oplevelse af, hvad det vil sige at være på flugt, ved at gennemføre Røde Kors’ rollespil “Unge på flugt”, hvor eleverne prøver at være flygtninge i et døgn. Rollespillet kan gennemføres med de ældste klasser i nærheden af de fleste skoler eller som indslag på en lejrskole. Kontakt Ungdommens Røde Kors, som gerne tager ud og hjælper en skole med at gennemføre “Unge på flugt”, eller kig på www.urk.dk under Aktiviteter > Rollespil.

Drengene forrest er fætre og bor i en stor lejr for internt fordrevne i Gulu i det nordlige Uganda.

Fælles Mål

Opgaver og aktiviteterne i dette nummer af Global Undervisning vil i særlig grad give mulighed for at tilrettelægge undervisningsforløb, der leder eleverne frem mod følgende

områder af Fælles Mål. Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

TRINMÅL FOR SAMFUNDSFAG EFTER 9. KLASSETRIN

- kende til Danmarks placering i Norden, EU, FN og NATO
- beskrive, hvordan det enkelte menneske indgår i forskellige grupper og fællesskaber
- give eksempler på, hvordan gruppetilhørsforhold danner grundlaget for det enkelte menneskes normer og værdier
- give eksempler på forskellige kulturmøder og tage udgangspunkt i de værdier, der ligger til grund for religioner og normer
- give forklaringer på nationalisme, herunder fremtrædelsesformer og historiske baggrunde
- give eksempler på, hvordan hverdagen i forskellige typer af samfund præges af globalisering.

TRINMÅL FOR HISTORIE EFTER 9. KLASSETRIN

- beskrive forhold mellem Danmark og andre områder af verden i lyset af kulturpåvirkning og kulturtransformation
- give eksempler på internationalt hjælpearbejde og de vanskeligheder, der er forbundet hermed
- give eksempler på nyhedsmediers vurderinger af aktuelle begivenheder og redegøre for, hvordan de er bundet til den tid, vi lever i

- tage stilling til pålideligheden af kil-demateriale, bl.a. fra internettet
- give eksempler på begivenheder og samfundsforandringer, der kan forklares ud fra værdier og holdninger, som er fremherskende i en tidsepoke.

TRINMÅL FOR GEOGRAFI EFTER 9. KLASSETRIN

- analysere og forklare, hvordan og hvorfor mennesker har bosat sig forskellige steder på jordkloden
- perspektivere forskellige kulturers levevis og værdier til værdier og normer i eget samfund
- forstå, hvordan grænsedragning, befolkningsminoriteter, adgang til vand og andre ressourcer kan være årsag til konflikter og politisk bestemte konfliktløsninger
- begrunde formodede forskellige levevilkår og problemstillinger i forskellige regioner ved hjælp af geografiske kilder og hjælpemidler
- bruge kendskab til verdensdele, lande, byer m.m. i analysearbejde af kort og globus.

TRINMÅL FOR DANSK EFTER 9. KLASSETRIN

- bruge talesproget forståeligt, klart og varieret i samtale, samarbejde og diskussion
- udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en sammenhængende og disponeret form

- bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel afpasset efter genre og kommunikationssituation
- kende forskellige genrer og deres blandingsformer inden for fiktion og ikkefiktion
- gøre rede for genre, kommunikation, komposition, fortælleforhold, fremstillingsform, tema og motiv, sprog og stil samt meningen i tekster og andre udtryksformer selvstændigt og i samspil med andre
- udtrykke sig i billeder, lyd og tekst i såvel enkle som mere komplekse produktioner i en form, der passer til situationen, samt i dramatisk form
- søge information på forskellige måder og i forskellige medier samt vælge den informationskilde, der er mest hensigtsmæssig.

SLUTMÅL FOR FILMKUNDSKAB

- samtale om film ud fra oplevelse og analyse
- gøre rede for væsentlige kendetegn ved fiktive og ikkefiktive genrer samt blandingsgenrer
- analysere og vurdere egne og andres film- og tv-produktioner
- vurdere film- og tv-produktioners betydning i samfundet.

Materialer og links

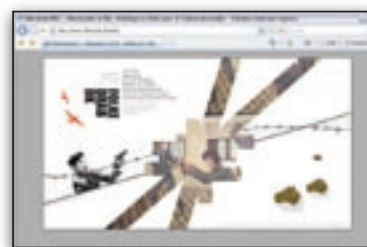
7.-10. klasse

Børn på flugt

Af Britta Søndergaard og Maiken Skeem

“Børn på flugt” er et undervisningshæfte om uledsagede flygtningebørn i Danmark. Hvorfor kommer de alene til Danmark? Hvor mange er de? Hvordan er det at være alene i et nyt land? 4 unge flygtninge fra Sri Lanka, Afghanistan, Kosovo og Somalia, som kom til Danmark som uledsagede flygtningebørn, fortæller om flugten, afskeden med familien, opholdet i et fremmed land og om savnet og deres drømme for fremtiden. Med fakta om de enkelte lande.

Ud over hæftet findes hjemmesiden www.boernpaflugt.dk, som indeholder tekster, billeder og en lærervejledning med forslag til forskellige elevopgaver. *Red Barnet, 2002. 32 sider, ill. 10 kr. (DC-nr. 30.1645)*

www.folkedrab.dk/UNG

Dansk Institut for Internationale Studier, Afdelingen for holocaust og folkedrab, har lavet en omfattende hjemmeside om bl.a. folkedrab i Ex-jugoslavien. Baggrundsoplysninger om krigen, landet og folkedrab, ligesom der er en række videoklip med tilhørende lærervejledning. Stort afsnit om flygtninge. Lærervejledning kan downloades gratis.

Migration – Verdens vagabonder

ZAPP nr. 3/2004

De venter på natten, den mexicanske familie på forsiden af dette nummer af ZAPP. I ly af mørket vil de forsøge at komme illegalt over grænsen til deres drømmes mål, USA. Ligesom 150 millioner andre mennesker i verden er de migranter: folk som bryder op hjemmefra med drømmen om at skabe sig et nyt liv.

Fakta og undervisningsideer på: www.zapp.dk, klik ind på ZAPP-lærervejledninger 2000-2005.

Mellempfolkeligt Samvirke, 2004. 40 sider, ill. Kr. 25. Klasesæt: 15 stk. kr. 225. 25 stk. kr. 350.

Børn på flugt

Bettina Gram og Gitte Pedersen
Red. af Nils Hartmann

Om at være barneflygtning i Danmark. Om hvordan situationen er og har været hertil. Med åbne arbejdsforslag. Med litteraturhenvisninger og internetadresser. Til 5.-8. klasse.

Gyldendal Uddannelse, 2001. 48 sider, ill. Kr. 188,75 (DC-nr. 30.1645)

9.-10. klasse

På grænsen – unge i eksil

Af Julie Kundby Petersen

15 portrætter af unge flygtninge, som bor i flygtningelejre, er bosat i Danmark eller er tilbage i hjemlandet. De fortæller om deres baggrund, om livet som flygtning og om deres fremtidshåb. Om forældre, venner og fjender. Om skole, fritid og arbejde.

Dansk Flygtningehjælp, 2004. 96 sider, ill. Gratis + forsendelse. Bestilles på tlf. 3373 5064 eller e-mail til mekonnen.akale@drc.dk. (DC-nr. 32.6)

Rejsen ud af mørket

Af Adil Erdem

Rejsen ud af mørket er titlen på et flermedialt materiale bestående af elevbog, lærerbog, hørespil og rollespil. Materialet tager fat i flygtningeproblematikken – som den opleves i børnehøjde. Det er børn, der er på flugt, og der er flere forskellige måder at gribe emnet an på, så man kan tage hensyn til, at børn lærer forskelligt. Målgruppen er 3.-6. klasse, men dele af materialet kan sagtens bruges i ældre kasser, fx rollespillet.

Elevbogen: Ahmed kan stadig se sin hund for sig, som den blev ved at løbe efter bilen, da han flygtede ud af Tyrkiet sammen med sin familie. Ahmed er en af de 12 flygtningebørn, der i denne bog fortæller deres vidt forskellige historier om deres flugt til Danmark. Men fælles for dem alle er, at de har brudt op fra det sted, de har levet hele deres liv, og forladt alle dem, de holdt af, i drømmen om at få et bedre liv i Danmark. *Mellempfolkeligt Samvirke, 2003. 60 sider, ill. 102 kr.*

Lærerbog af Bettina Gram og Lisa Klöcker. 32 sider. 38 kr.

Elev- og lærerbog bestilles på tlf. 6344 1683 eller på www.geografafforlaget.dk Hørespil og rollespil findes på mange skoler og kan lånes fra folkebiblioteket. Se også undervisningsideerne og koblingen til Fælles Mål for faget dansk på www.emu.dk/3verden under Grundskolen > temaer > børns rettigheder, hvor du finder “Rejsen ud af mørket”. (DC-nr. sk)

MATERIALER FRA DANSK FLYGTNINGEHJÆLP

www.flygtning.dk

Dansk Flygtningehjæps hjemmeside. Her findes bl.a. svar på de 25 mest stillede spørgsmål om flygtninge under Materialer > Online materialer > 25 spørgsmål og svar om flygtninge. Kan gratis downloades som pdf-fil.

Under emnet “Verdens flygtninge” ligger fakta, baggrund og tal om flygtningelande i verden. Materialet opdateres løbende og findes under Materialer > Undervisningsmaterialer > Verdens flygtninge.

“Flygtning for en dag” er et interaktivt undervisningsspil, som indeholder en række faglige temaer, som giver eleven indsigt i globale konflikter, flygtninges rettigheder og deres vej gennem systemet samt statistiske oplysninger om verdens flygtningestrømme. Findes på www.flygtning.dk/unge/spil/Laerervej.htm

Skønlitteratur

Der findes meget skønlitteratur omhandlende alle slags flygtninge. Her er et lille udvalg:

Vejen at gå

Dokumentarroman af Herbjørg Wassmo

Dokumentarisk skildring af en norsk families flugt fra Nordnorge over fjeldene til Sverige i 2. verdenskrigs sidste år. I de bitterkolde vintermåneder omkring årsskiftet 1944-45 må en lille familie tage flugten fra krigen. De begiver sig ud på en heroisk og desperat vandring over de nordnorske fjelde, mod sikkerheden bag den svenske grænse i 2. verdenskrigs sidste år.

Lindhardt og Ringhof, 2007. 151 sider. Kr. 99. (DC-nr. sk)

Huck Finns eventyr

Mark Twain. Genfortalt af Maj Bylock.

Huck Finn er flygtet fra sin fortrukne far. Han gemmer sig på en lille ø i floden. Slaven Jim har også gemt sig her. Han er mistænkt for et mord. Sammen rejser de ned ad Mississippi-floden og oplever mange farer og eventyr. 2. del af: Toms eventyr (Ved Maj Bylock).

Forum, 2007. 101 sider, ill. Pris ved udgivelsen: kr. 169.

Rødt støv – en flygtning krydser sit spor

Af Ben Hur

Efter fem år i Danmark, hvor hun ikke har kunnet opnå flygtningestatus, vender Salima tilbage til Zimbabwe, til en usikker tilværelse. Hun er bange for at blive afsløret af agenter fra Zanu-partiet, forlader hovedstaden og drager ud i lan-

det for at finde sin mission, bl.a. med at arbejde med hiv/aids patienter. (Ben Hur er pseudonym for Benny Rasmussen) *Tværsam, 2006. 379 sider. 288 kr. (DC-nr. sk)*

Marias hjerte

Serien Læselyst nr. 10.

Af Linda Lassen

25-årige Maria er bosnisk flygtning. Hun har levet med sin familie i Danmark i 10 år. Hun prøver at klare sig i det danske samfund og ønsker mest af alt at få en god uddannelse.

Nyt Dansk Litteraturselskab, 2005. 141 sider. 198 kr. (DC-nr. sk)

Billeder

Shadowland

Af Jan Grarup

Jan Grarup er en af Danmarks meget dygtige pressefotografer. Han har vundet internationale priser og har modtaget æresbevisninger for sine billeder. Denne bog indeholder fremragende billeder fra mange af verdens brændpunkter: Kashmir, Sierra Leone, Tjetjenien, Rwanda, Kosovo, romaer i Slovakiet, Ramallah, Hebron, Irak, Bam i Iran samt Darfur. Flere af billederne er gennem de seneste år blevet præmieret i konkurrencen World Press Photo.

Politikens Forlag, 2006. 228 sider. 299 kr. (DC-nr. 32.7)

Krig og kærlighed – om indvandring i Norden

Af Henrik Saxgren

Henrik Saxgren har brugt fire år på at fotografere og interviewe immigranter og flygtninge fra hele verden. Der er billeder af lokalmiljøer, men langt de fleste

billeder er fotografier af personerne i deres hjem stillet op, så de kigger ind i kameraet. Alle hjørner i stuerne er oplyst, så man kan se alle detaljer. Over for billedet findes Henrik Saxgrens samenskrivering af personernes historier om, hvordan og hvorfor de er endt netop der. Han konkluderer, at der er to grunde: Krig eller kærlighed.

Gyldendal, 2006. 272 sider. 399 kr. (DC-nr. 30.1645)

Årets pressefoto 2006-2007

De er vigtige, historiske, sjove, frække, rørende, pudsige, overraskende, dramatiske. De er udenlandske og indenlandske, private og offentlige. I farver og sort-hvide. Men de har det fælles, at de fanger et øjeblik og lader det stå så længe, man har brug for at se på det. Mærke og reflektere.

Forlaget Ajour, 2007. 96 sider. 128 kr.

Øjenvidner 2005

Som Politikens fotografer så det Red. Per Folkver, Lars Hansen og Bo Maltesen

Flere hundrede af de bedste nyheds- og reportagebilleder, som Politikens fotografer har taget i 2005.

Politikens Forlag, 2005.

Things as they are

Af Mary Panzer

Udvalg af pressefotografier gennem 50 år udgivet i anledning af, at verdens mest prestigefyldte fotokonkurrence "World Press Photo" fylder 50 år. *På engelsk. 384 sider, ill.*

Chris Boot, 2005. (Dc-nr.: 75.7)

Film

Ifrah – et uledsaget flygtningebarn

En videofilm på 25 minutter om den 15-årige pige Ifrah, der flygtede til Danmark fra Somalia. Beregnet til 5.-7. klasse, men kan også ses af ældre klasser. Filmen er bygget op, om en række samtaler med Ifrah, som fortæller sin bevægende historie. Ifrah beretter også om, borgerkrigen og dens rædsler, hvor naboer og legekammerater pludselig bliver ens fjender, og hvordan man ikke tør hjælpe andre af frygt for selv at blive skudt.

Filmen er en af 8 film på videoen, der er en del af "Børn og rettigheder – jagten på et godt liv".

Udgivet af Alinea i samarbejde med Red Barnet og Easy Film. Den tilhørende bog handler om børns rettigheder, lærervejledning indeholder baggrundoplysninger og forslag til opgaver og aktiviteter - i relation til børns rettigheder. Red Barnet, Alinea og Easy Film, 2003.

Bog, 72 sider inkl. cd-rom 185 kr. 2 stk. video med i alt 8 tv-programmer a 25 minutters varighed. Sælges kun samlet 750 kr. Lærervejledning. 72 sider, 437,50 kr. Materialet kan købes hos Red Barnet tlf. 3536 5555, e-mail: redbarnet@redbarnet.dk eller på www.redbarnet.dk under "materialer".

www.fjernenaboer.dk

Fjerne naboer er udarbejdet af Spor Media og indeholder omtaler af mere end 200 film, dokumentar såvel som fiktion, der beskriver livet i Syd set fra mange synsvinkler. Til nogle af filmene er der produceret undervisningsmaterialer, som kan downloades eller lokaliseres gennem de opgivne links. Søg fx på temaet "flygtninge".

www.salaam.dk

Holder årlige filmfestivaler primært med integration for øje, men siden indeholder undervisningsforslag til rigtig mange gode film. Søg fx på orden "flygtning".

Flere links

www.dr.dk/undervisning

En omfattende hjemmeside med undervisningsmaterialer. Find bl.a. det store materiale "100 år indvandring" på www.dr.dk/indvandring.

www.bibliotekernesnetguide.dk

Et godt sted at finde andre hjemmesider om flygtninge.

INDVANDRERNES paradisi

- Danske rødder i Argentina

Af Adil Erdem

Hvordan går det med integrationen? Et aktuelt og hyppigt stillet spørgsmål i Danmark. Og hvordan går det med integrationen af danske udvandrere i indvandrerlandet Argentina? Det spørgsmål stiller den dansk-kurdiske forfatter Adil Erdem en række danske udvandrere og deres efterkommere i Argentina i sin nye bog "Indvandrerne paradisi".

Knap 13.000 danskere tog turen over Atlanten i perioden 1860-1930. Mange rejste væk fra et liv i fattigdom. Fire ud af ti vendte hjem igen på grund af bristede drømme og hjemve. I dag er

efterkommerne af dem, der blev i Argentina, et sted mellem 2. og 6. generationsdanskere.

"Indvandrerne paradisi" er en varm portrætbog, som henvender sig til alle med interesse for migration, integration og landet Argentina. Bogen kan anvendes i grundskolens ældste klasser, i ungdoms- og voksenuddannelser og på sprogskoler.

Geografforlaget, 2007. Fotos af Alejandro Lipszyc. 140 sider. Pris: 200 kr.

Bestilles i webbutikken hos www.geografforlaget.dk